

EEN KLAUWAANDOENING ZONDER NAAM**Onbekend, pijnlijk en besmettelijk****Tekst:** Wilma Wolters

Een klauwaandoening met onbekende oorzaak geeft een snel groeiend gezwel in met name het gebied van de tussenklauw. Deze kwaal zonder naam wordt steeds vaker waargenomen en veroorzaakt ongemak voor de geit. Student Gijs Adriaans lijkt een mogelijke behandeling gevonden te hebben.

De bal wild vlees die in de tussenklauw groeit, bezorgt de geit pijn.

Als een geit op haar knietjes loopt, is de aandoening vaak al vergevorderd.

Zo'n zes jaar geleden al werden er op een paar Nederlandse melkgeitenbedrijven een aantal gevallen van een onbekende klauwaandoening gevonden. Nu deed Gijs Adriaans, derdejaars veehouderij-student aan de HAS Hogeschool in Den Bosch, op deze bedrijven onderzoek naar de aandoening onder de vlag van MS Schippers. Nog altijd is de precieze veroorzaker niet bekend – GD schreef er in Geitenhouderij 4 van 2020 ook over – en ook blijft het gissen hoeveel de kwaal voorkomt. Adriaans weet ondertussen dat toch zeker twintig bedrijven met dit probleem te maken hebben, en hij vermoedt dat het er meer zijn. Hij vertelt hier wat hij in zijn onderzoek tegenkwam.

Afwijkend loopgedrag

De aandoening blijkt zich te manifesteren helemaal bovenin de tussenklauw, tussen de klauwen of op de bal van de klauwtjes. “Ik zie hem eigenlijk niet op de hoornwand of op de zool. Tenminste, daar ontstaat de kwaal niet. Het kan er uiteindelijk wel naartoe uitbreiden als het een ernstig geval betreft”, beschrijft Adriaans. Het gezwel kan ontstaan aan de binnenkant van bijvoorbeeld de buitenklauw, en door aanraking overslaan naar de binnenklauw, zo nam Adriaans waar.

Hij zag dat de klauwaandoening voor een gezwel zorgt, wild vlees, dat als een soort balletje snel groeit. Het is erg pijnlijk voor de geit. Met name de gevallen waar het gezwel in de tussenklauw zit,

zorgen voor veel ongemak, omdat beide klauwdelen naar binnen drukken tegen het gezwel.

Bij beschadiging van het gezwel begint het flink te bloeden, zo ondervond Adriaans. “Het gezwel heeft een wortel die tot diep in de klauw doordringt en daardoor lastig te bereiken is.” Door de aandoening wordt het hoorn van het klauwtje aangetast. In de meeste gevallen is een van de voorpoten aangetast, maar met enige regelmaat vertoont ook de achterpoot de aandoening. Adriaans zag dat de aandoening aan de achterpoten minder heftig is dan aan de voorpoten. “Waarschijnlijk komt dat doordat een geit een voorpoot makkelijker optilt dan een achterpoot, waardoor de aandoening meer ruimte krijgt om te groeien. Het krijgt dan

minder tegendruk.”

Het lijken met name de oudere geiten te zijn die deze aandoening ontwikkelen. Adriaans concludeert daaruit dat geiten waarschijnlijk al lange tijd besmet zijn voordat de kwaal zich openbaart.

Een opvallende aanwijzing dat de bacterie heeft toegeslagen, is afwijkend loopgedrag van het dier. “De geit zal met de aangetaste poot over de grond slepen of op de knietjes lopen”, vertelt Adriaans. In dat laatste geval vallen de geiten op door een bevuilde borst, waar ze mee over de grond slepen. “De aandoening oefent druk uit op de tussenklauw. Die druk is er als de geit op haar poot gaat staan, maar blijft ook als ze haar poot optilt. Het slepen met de poot over de grond zal een soort middenweg hierin zijn.” Als een geit met haar poot sleept of op haar knietjes loopt, is de aandoening vaak al behoorlijk ver gevorderd.

Aanpakken

Als de aandoening eenmaal in de stal aanwezig is, zullen nieuwe gevallen blijven ontstaan, zag Adriaans. Een vochtig strobed helpt mee aan de verspreiding. “Ook na een stressmoment, bijvoorbeeld schimmel in het voer, zien we meer gevallen optreden”, aldus de

student. Vaak uitmesten en geregeld instrooien, of wellicht het gebruik van vlas als strooisel of kalk op het ligbed, gaat een vochtige stalbodem en dus de verspreiding van de aandoening tegen.

Onbehandeld zal de bal niet verdwijnen, zag de student. “Waarschijnlijk bereik je op een gegeven moment wel een soort van stabiel stadium waarin het gezwel niet verder groeit en zal indrogen. Maar zonder behandeling zal het niet verdwijnen.” Antibiotica kan de aandoening oplossen, maar Adriaans vraagt zich af of dat de gewenste manier is. Hij raadt als behandeling aan de bekende aanpak van een (tussen)klauwaandoening: knip het aangetaste weefsel weg, maak de plek schoon en pak de klauw vervolgens in zodat de bloeding wordt gestelpt en er geen rotzooi in de wond kan komen. Dat zou je vervolgens wekelijks moeten herhalen. Dit hersteltraject duurt zo’n 5 tot 8 weken. De

aandoening zal niet snel op dezelfde klauw terugkeren, mits het volledig is genezen, is de ervaring van Adriaans. “Als je er op tijd bij bent en deze aanpak volgt, kan de kwaal verdwijnen. Wat er uiteindelijk voor terugkomt, is zacht weefsel.”

Adriaans vindt bovenstaande behandeling redelijk effectief, maar die is natuurlijk ook behoorlijk arbeidsintensief. MS Schippers

“

Het gezwel verdwijnt niet vanzelf

Antibiotica kan de aandoening oplossen, maar Adriaans vraagt zich af of dat de gewenste manier is. Hij raadt als behandeling aan de bekende aanpak van een (tussen)klauwaandoening: knip het aangetaste weefsel weg, maak de plek schoon en pak de klauw vervolgens in zodat de bloeding wordt gestelpt en er geen rotzooi in de wond kan komen. Dat zou je vervolgens wekelijks moeten herhalen. Dit hersteltraject duurt zo’n 5 tot 8 weken. De

Aangetaste klauwtjes vóór een behandeling.

Dezelfde klauwtjes zes weken later, na de AutoHoofClean-behandeling.

Bij een ernstig geval kan de aandoening de zool flink aantasten.

werkt aan een oplossing om nieuwe besmettingen te voorkomen die minder arbeidsintensief is. “Op dit moment lijkt deze oplossing zeer effectief te zijn”, zegt Adriaans. Bij een proef op een praktijkbedrijf zijn bij het bekappen zestig dieren gevonden met deze klauwaandoening aan één of meerdere poten. Deze dieren zijn vervolgens bekapt. Na het bekappen is het MS AutoHoofClean-concept geïnstalleerd op het bedrijf. “Hierbij lopen de geiten na het melken over een mat die gevuld wordt met een combinatie van water en afwisselend een ontsmettingsmiddel en een klauwverzorgingsmiddel”, legt Adriaans uit. Hij concludeert dat middels dit concept in een periode van zes weken tijd, 58 geiten zijn hersteld en nu pijnvrij zijn. “De aangetaste plekken van de andere twee geiten zijn kleiner geworden, maar nog niet volledig weg. In de komende periode zullen deze dieren gevolgd worden om te bekijken hoe het herstel zich ontwikkelt.”

GESCHATTE KOSTEN

Adriaans schatte de maandelijkse kosten voor een bedrijf met 1.000 melkgeiten en 10 procent dieren met de infectieuze klauwaandoening met onbekende oorzaak op 3.010,50 euro. Hij gaat hierbij uit van de volgende zaken:

- een productiedaling voor deze 100 dieren van 25 procent (69 kg melk per maand in plaats van 92 kg melk, bij een melkprijs van 70 euro per 100 kg standaardmelk);
- een uitval onder deze 100 dieren van 10 procent, met euthanasiekosten van 74 euro per geit, afvoerkosten van 27,60 euro per dier en vervangingskosten van 340 euro per dier. Adriaans telde dat er gemiddeld 10 dieren per jaar sterven, per maand zijn dat er 0,85;
- wekelijkse behandelingstijd van de 100 dieren is 12 uur, met een uurtarief van 20 euro per uur;
- de aanschaf van 2 bekapboxen voor 1.800 euro die in 5 jaar worden afgeschreven, de aanschaf van een hoefschaar van 30 euro elke twee maanden, wondverzorging en verband voor 20 euro per maand.

De geschatte kosten per maand voor een bedrijf met 1.000 melkgeiten met 10 procent gevallen, 25 procent productiedaling (1.100 kg melk per jaar) en 10 procent uitval.

SOORT KOSTEN

SOORT KOSTEN	KOSTEN PER MAAND (€)
Productiedaling	1.610
Euthanasie	63
Afvoer	23,50
Vervangingskosten	289
Arbeid behandeling	960
Materiaal behandeling	65
Totaal	3.010,50